

Roczny bilans nastrojów społecznych

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

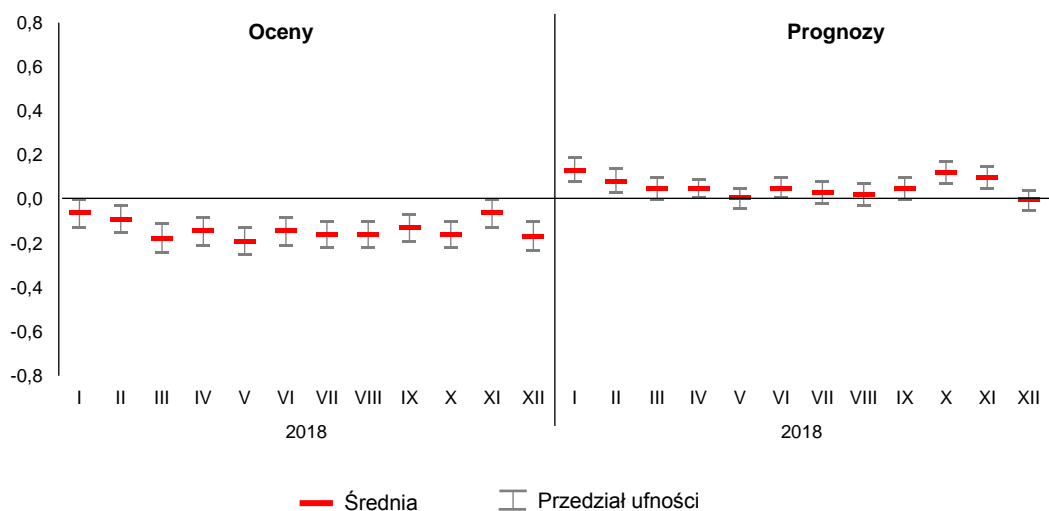
W naszych badaniach wskaźnikami nastrojów społecznych są m.in. oceny i prognozy sytuacji gospodarczej i politycznej w Polsce, a także oceny warunków materialnych gospodarstw domowych oraz kondycji zakładów pracy respondentów. Aby syntetycznie oddać dynamikę zmian nastrojów, ich roczny bilans prezentujemy w postaci średnich ocen na pięciopunktowej skali od -2 do $+2$.

SYTUACJA POLITYCZNA

Pomimo niewielkich wahań zarówno oceny, jak i prognozy dotyczące **sytuacji politycznej w Polsce** w 2018 roku utrzymywały się na dość stabilnym poziomie¹. Średnie oceny przez cały rok przyjmowały wartości ujemne, sugerując nieznaczną przewagę niezadowolenia nad zadowoleniem, natomiast w przypadku prognoz wartości zbliżone były do zera, co oznacza, że pesymizm niezmiennie równoważył się z optymizmem. Relatywnie najlepiej sytuacja polityczna oceniana była w styczniu i listopadzie, najgorzej – w maju. W prognozach zaś największy optymizm odnotowaliśmy w styczniu, a pesymizm – w grudniu.

CBOS

RYS. 1. Sytuacja polityczna w Polsce w 2018 roku

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do $+2$ (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do $+2$ (zdecydowana poprawa)

¹ Prezentowane dane pochodzą z badań „Aktualne problemy i wydarzenia” realizowanych od stycznia do grudnia 2018 roku.

TABELA 1

Oceny sytuacji politycznej w Polsce	2018											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnia	-0,06	-0,09	-0,18	-0,14	-0,19	-0,14	-0,16	-0,16	-0,13	-0,16	-0,06	-0,17
Górna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,00	-0,03	-0,11	-0,08	-0,13	-0,08	-0,10	-0,10	-0,07	-0,10	0,00	-0,10
Dolna granica ufności dla średniej (p=0,05)	-0,13	-0,15	-0,24	-0,21	-0,25	-0,21	-0,22	-0,22	-0,19	-0,22	-0,13	-0,23

TABELA 2

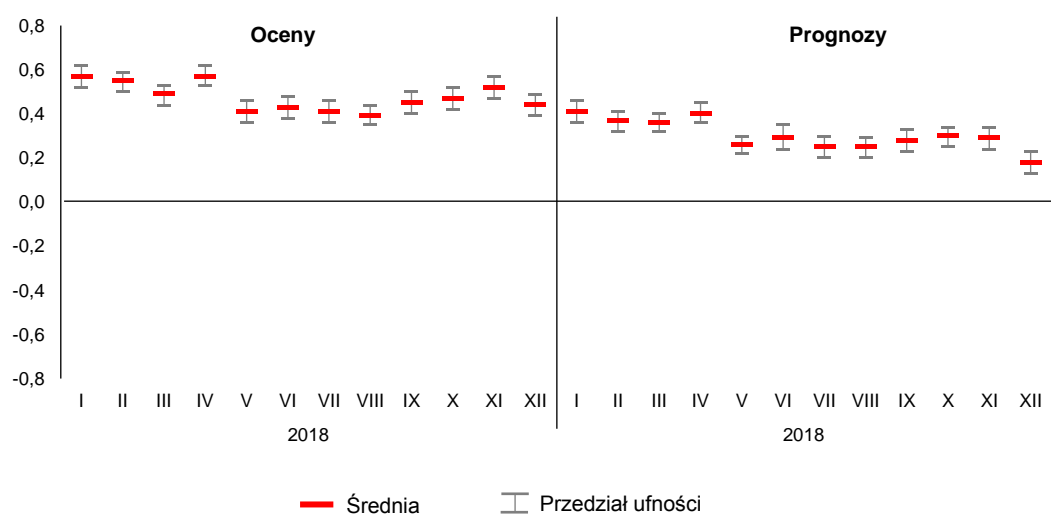
Prognozy sytuacji politycznej w Polsce	2018											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnia	0,13	0,08	0,05	0,05	0,01	0,05	0,03	0,02	0,05	0,12	0,10	0,00
Górna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,19	0,14	0,10	0,09	0,05	0,10	0,08	0,07	0,10	0,17	0,15	0,04
Dolna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,08	0,03	0,00	0,01	-0,04	0,01	-0,02	-0,03	0,00	0,07	0,05	-0,05

SYTUACJA GOSPODARCZA

Oceny i prognozy dotyczące **sytuacji gospodarczej w kraju** przez cały rok przyjmowały wartości dodatnie, przy czym oceny w tym zakresie z reguły wypadły lepiej niż prognozy. Generalnie jednak zarówno oceny, jak i prognozy nie zmieniały się znacząco w 2018 roku, natomiast można zauważyć, że stan polskiej gospodarki relatywnie najlepiej oceniany był w styczniu i kwietniu, a najgorzej – w sierpniu. Przewidywania z kolei najkorzystniejsze okazały się na początku roku, a najmniej optymistyczne w grudniu.

CBOS

RYS. 2. Sytuacja gospodarcza w Polsce w 2018 roku

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

TABELA 3

Oceny sytuacji gospodarczej w Polsce	2018											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnia	0,57	0,55	0,49	0,57	0,41	0,43	0,41	0,39	0,45	0,47	0,52	0,44
Górna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,62	0,59	0,53	0,62	0,46	0,48	0,46	0,44	0,50	0,52	0,57	0,49
Dolna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,52	0,50	0,44	0,53	0,36	0,38	0,36	0,35	0,40	0,42	0,47	0,39

TABELA 4

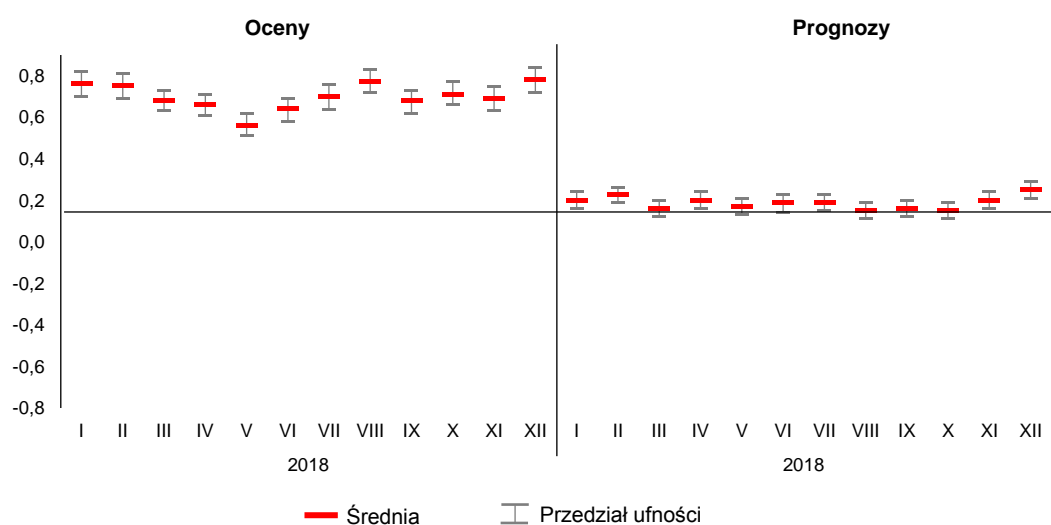
Prognozy sytuacji gospodarczej w Polsce	2018											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnia	0,41	0,37	0,36	0,40	0,26	0,29	0,25	0,25	0,28	0,30	0,29	0,18
Górna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,46	0,41	0,40	0,45	0,30	0,35	0,30	0,29	0,33	0,34	0,34	0,23
Dolna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,36	0,32	0,32	0,36	0,22	0,24	0,20	0,20	0,23	0,25	0,24	0,13

WARUNKI MATERIALNE

Oceny **warunków materialnych gospodarstw domowych** pozostawały przez cały rok w miarę stabilne. Respondenci oceniali je zdecydowanie częściej pozytywnie niż negatywnie, przy czym najmniej korzystny bilans w tym względzie przypadł na maj, a najkorzystniejszy na grudzień. Przewidywania dotyczące sytuacji materialnej również utrzymywały się na wyrównanym poziomie, oznaczającym umiarkowany optymizm – relatywnie najmniej w sierpniu i październiku, a największy w grudniu.

CBOS

RYS. 3. Warunki materialne gospodarstw domowych w 2018 roku

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

TABELA 5

Oceny warunków materialnych gospodarstw domowych	2018											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnia	0,76	0,75	0,68	0,66	0,56	0,64	0,70	0,77	0,68	0,71	0,69	0,78
Górna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,82	0,81	0,73	0,71	0,62	0,69	0,76	0,83	0,73	0,77	0,75	0,84
Dolna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,70	0,69	0,63	0,61	0,51	0,58	0,64	0,72	0,62	0,66	0,63	0,72

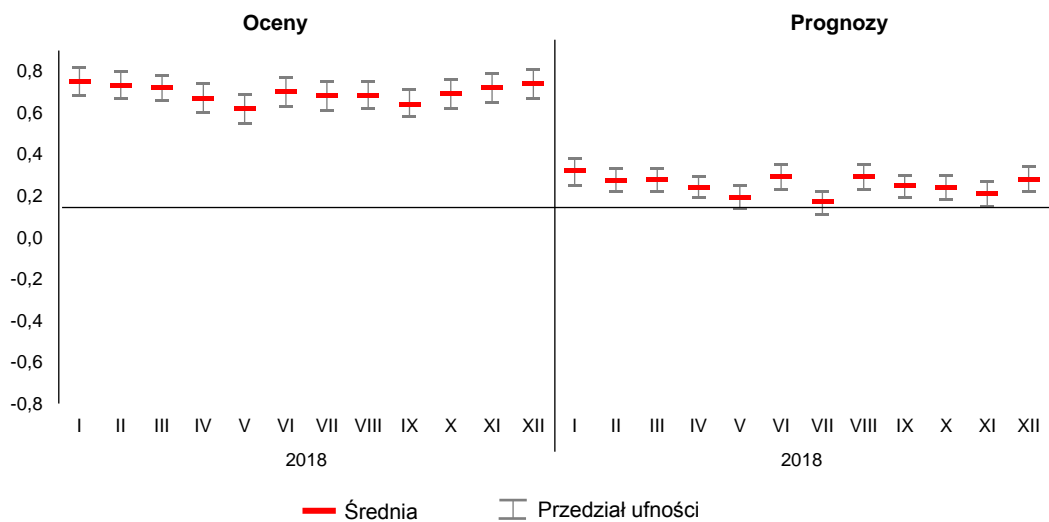
TABELA 6

Prognozy warunków materialnych gospodarstw domowych	2018											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnia	0,20	0,23	0,16	0,20	0,17	0,19	0,19	0,15	0,16	0,15	0,20	0,25
Górna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,24	0,26	0,20	0,24	0,21	0,23	0,23	0,19	0,20	0,19	0,24	0,29
Dolna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,16	0,19	0,12	0,16	0,13	0,14	0,15	0,11	0,12	0,11	0,16	0,21

SYTUACJA W ZAKŁADACH PRACY

Korzystnie i dość stabilnie w 2018 roku postrzegana była także **sytuacja w zakładach pracy** respondentów. Przyszłość w tym zakresie również nie stanowiła większego powodu do niepokoju dla pracujących. Ogólnie rzecz biorąc, można stwierdzić, że większość osób aktywnych zawodowo przez cały rok pozytywnie oceniała sytuację firm, w których byli zatrudnieni, i raczej nie przewidywała, by w ciągu najbliższego roku sytuacja ta miała się istotnie zmienić, a jeśli miałyby nastąpić jakieś zmiany, to raczej *in plus* niż *in minus*. Oceny dotyczące sytuacji w zakładach pracy najlepsze okazały się w styczniu i grudniu 2018 roku, a najgorsze w maju, z kolei przewidywania najkorzystniej prezentowały się w styczniu, a najmniej optymistyczne były w lipcu.

RYS. 4. Sytuacja w zakładach pracy respondentów w 2018 roku

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

TABELA 7

Oceny sytuacji w zakładach pracy respondentów	2018											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnia	0,75	0,73	0,72	0,67	0,62	0,70	0,68	0,68	0,64	0,69	0,72	0,74
Górna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,82	0,80	0,78	0,74	0,69	0,77	0,75	0,75	0,71	0,76	0,79	0,81
Dolna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,68	0,67	0,66	0,60	0,55	0,63	0,61	0,62	0,58	0,62	0,65	0,67

TABELA 8

Prognozy sytuacji w zakładach pracy respondentów	2018											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnia	0,32	0,27	0,28	0,24	0,19	0,29	0,17	0,29	0,25	0,24	0,21	0,28
Górna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,38	0,33	0,33	0,29	0,25	0,35	0,22	0,35	0,30	0,30	0,27	0,34
Dolna granica ufności dla średniej (p=0,05)	0,25	0,22	0,22	0,19	0,14	0,23	0,11	0,23	0,19	0,18	0,15	0,22

Podobnie jak w latach ubiegłych, także w roku 2018 istotnie lepsze były oceny dotyczące sfery prywatnej niż publicznej. Zarówno warunki życia, jak i sytuacja w zakładach pracy przez cały mijający rok oceniane były dość dobrze, a dodatkowo wartości tych wskaźników zmieniały się jedynie w małym zakresie. Niewielkie zmiany dotyczyły także ocen sytuacji gospodarczej w Polsce, która – podobnie jak sfera osobista – przez cały miniony rok częściej postrzegana była pozytywnie niż negatywnie. Jedynie sytuacja na polskiej scenie politycznej nieco częściej spotykała się z krytyką niż uznaniem respondentów.

Prognozy na najbliższą przyszłość, podobnie jak w poprzednich latach, w roku 2018 były mniej zróżnicowane niż oceny sytuacji bieżącej. Badani relatywnie najmniej optymistycznie postrzegali szanse rozwoju sytuacji politycznej w kraju. Przez cały mijający rok przewidywania dotyczące pogorszenia lub poprawy w tym zakresie bilansowały się, przyjmując wartość średnią zbliżoną do zera. W pozostałych sferach (w odniesieniu do gospodarki, warunków materialnych respondentów, sytuacji w zakładach pracy) częstszy był optymizm niż pesymizm, przy czym wartości średnie wskazywały na umiarkowany optymizm we wszystkich tych wymiarach, relatywnie najwyższy w przypadku sytuacji gospodarczej kraju.

Opracował

Rafał Boguszewski